

CIRCLE: van klimaatbewustzijn naar circulaire actie

Hoe bereid je jongeren voor op een wereld waarin klimaatverandering, grondstoffen schaarste en systeemverandering dagelijkse realiteit zijn? Ons antwoord? Leerlingen niet alleen te onderwijzen over circulaire economie, maar activeren als jonge (klimaat)veranderaars. Zo zijn wij bij Young Innovators in januari 2025 een nieuw project begonnen: het Europese onderwijsproject CIRCLE – voluit *Circular Innovation and Resilience through Challenge-based Learning and Entrepreneurship*.

Het CIRCLE-project heeft een duidelijke missie: jongeren toerusten om actief bij te dragen aan de ecologische transitie. Dat gebeurt via een innovatieve aanpak waarin challenge-based learning, systeemdenken en ondernemerschapsontwikkeling centraal staan. Docenten worden opgeleid om leerlingen te begeleiden bij het oplossen van échte duurzaamheidsvraagstukken, vaak in samenwerking met circulaire ondernemers.

De opzet is internationaal: van Malta tot Letland werken scholen, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties samen aan een curriculum dat jongeren uitdaagt om zélf in actie te komen. Penvoerder Stichting Technotrend, waar Young Innovators onder valt, werkt daarbij onder andere samen met het Anna van Rijn College in Nederland, Cleantech Bulgaria en de Budapest School. "CIRCLE laat leerlingen niet alleen naden-

ken over circulariteit, maar ook ervaren hoe je zelf impact maakt. Het onderwijs wordt daarmee een oefenplaats voor duurzame innovatie."

Van theorie naar praktijk

Een treffend voorbeeld van die aanpak was te zien op het Anna van Rijn College in Nieuwegein. Tijdens een tweedaagse pilotworkshop gingen leerlingen uit 5-vwo direct aan de slag met circulaire economie en dat begon al buiten het klaslokaal.

Op de eerste dag arriveerden de leerlingen op de campus van de Universiteit Utrecht tijdens een bezetting door 'Scientists for Extinction Rebellion'. In plaats van afzijdig te blijven, zochten de leerlingen het gesprek met de actievoerders. Een spontaan voorbeeld van actief burgerschap, nog vóór de les überhaupt begonnen was.

In de ochtend verdiepten zij zich via de ICEY-toolkit (de voorloper van CIRCLE) in onderwerpen als persoonlijke waarden, circulaire principes en de 'waardeheuvel'. 's Middags pasten zij die kennis direct toe op casussen van Stichting SwapShare, dat ruilen en hergebruik wil normaliseren. De vragen waren uitdagend: Hoe maak je een pun-

tensysteem eerlijker én leuker? Hoe verdien je duurzaam geld met ruilen? Hoe maak je ruil-events socialer?

Met creatieve brainstormmethodes als *Crazy 8* en de *COCD-box* ontstonden de eerste ideeën. De dag erop presenteerden de leerlingen hun oplossingen op een zelf georganiseerde marktplaats, compleet met filmpjes, posters en een eigen ruilbeurs inclusief boeken, speelgoed en woonaccessoires van thuis.

Brede impact: onderwijs als hefboom

Onderzoek wijst uit dat samenwerkend en contextueel leren niet alleen leidt tot betere leerresultaten, maar ook tot verhoogde moti-



LEONIE KOOLOOS is projectmedewerker en communicatiemedewerker Stichting Technotrend & Young Innovators. LinkedIn: www.linkedin.com/in/leoniekooloos

vatie en gedragsverandering. Door jongeren in staat te stellen om circulaire vraagstukken van meerdere kanten te bekijken en met elkaar tot oplossingen te komen, draagt CIRCLE bij aan een bredere systeemverandering: minder verspilling, meer hergebruik en bewuster ondernemerschap.

“We bouwen met CIRCLE aan een generatie die niet bang is voor complexe uitdagingen, maar die ziet als kansen om te vernieuwen.” Met dit project combineren wij verschillende schoolvakken. Leerlingen gebruiken de kennis die zij opgedaan hebben bij biologie, economie, aardrijkskunde en maatschappijleer. Dit maakt het een interdisciplinair programma waarbij de leerlingen het gevoel hebben dat ze hun kennis toepassen in een echte maatschappelijke context.

Europese ambitie en concrete doelen

Het CIRCLE-project loopt van november 2024 tot april 2027 en heeft een ambitieuze agenda. De doelen zijn dus groots:

- 2500 leerlingen getraind in circulaire economie en ondernemerschap
- 100 docenten opgeleid in de CIRCLE-methode
- 20 challenge-events op Europese scholen
- 50 circulaire ondernemers betrokken als mentor of casusleverancier
- 50 inspirerende rolmodellen
- 25 deelnemende scholen verspreid over Europa.

Naast kennisoverdracht richt CIRCLE zich vooral op het ontwikkelen van ‘sleutelcompetenties’, zoals creatief denken, samenwerken, verantwoordelijkheid nemen en het herkennen van kansen; allemaal kernbegrippen uit het *EntreComp Framework* van de Europese Commissie.

Circulaire economie in je klas

Wil jij ook met deze onderwerpen aan de slag? Met de ICEY-toolkit kun je direct circulaire economie op een inspirerende en activerende manier behandelen in de klas. Hoe kijken de leerlingen naar waarde? En hoe kunnen zij hun krachten bundelen om met circulaire strategieën aan een circulaire toekomst te bouwen? Al deze vragen komen aan bod in de lesmodules van ICEY. De lessen zijn voorzien van een lesplan en slides en



zo direct te gebruiken in de klas. Al ruim 900 leerlingen en meer dan 50 docenten gingen je voor!

Bij de materialen vind je:

- Een docententraining handboek
- Een docententraining framework
- 5 modules aan lesplannen voor Circulaire Economie, inclusief slides en materialen
- Beoordelingsmateriaal
- Methodologie om casussen te ontwikkelen
- Methodologie om experts te betrekken

Deze ICEY-toolkit is een belangrijke bouwsteen binnen CIRCLE en is ontwikkeld door Stichting Technotrend en Center for Systems Innovation Hungary.

Download de gratis Toolkit op <https://stichtingtechnotrend.nl/februari-2025-nieuwe-toolkit-circulaire-economie-de-klas>

Laat je ons weten wat je ervan vond? Mail je reactie naar info@young-innovators.nl

Meedoen aan CIRCLE

De CIRCLE-toolkit, in ontwikkeling voor het middelbaar onderwijs, biedt scholen de kans om actief burgerschap en duurzaamheid concreet in de klas te brengen. Vaak is er tussen vakken als economie, biologie en aardrijkskunde weinig samenhang of aandacht voor circulariteit. CIRCLE wil dat veranderen – en jouw klas kan meedoen!

We bouwen aan een toolkit die niet alleen lesmodules biedt (vijf van de negen zijn al

klaar), maar ook een netwerk van experts die scholen ondersteunen met gastlessen, casussen en inspiratie. Of het nu gaat om de levenscyclus van een product, circulaire ondernemen of marketingstrategieën: CIRCLE raakt alle kanten van de circulaire economie. Over een jaar willen we dat de toolkit getest en vrij beschikbaar is voor iedereen. En met Climathons – mini-hackathons over klimaatvraagstukken – kunnen scholen bovendien laagdrempelig en betaalbaar aan de slag. Dus: doet jouw klas mee aan de toekomst van circulariteit?

Interesse?

CIRCLE groeit door en nodigt scholen, ondernemers en onderwijsmakers uit om mee te bouwen aan een nieuw onderwijsperspectief. Meer informatie of meedoen? Neem contact op via: info@young-innovators.nl

CIRCLE wordt mogelijk gemaakt door het Erasmus+ programma van de Europese Unie. Partners: Stichting Technotrend (NL), Anna van Rijn College (NL), Budapest School (HU), Systems Innovation Center (HU), Cleantech Bulgaria (BG), MCAST (MT), Riga Technical University (LV). ●